

UNIUNEA EUROPEANĂ

Összefoglaló

A jelen dokumentum a "Technikai segítségnyújtás operatív program 2014-2020 értékelési tervének végrehajtása" című projekt második értékelési jelentésének végleges változata, a 61451/09.08.2019 számú szolgáltatási szerződés keretében, amelyet a Beruházási és Európai Projektek Minisztériuma és az S.C. ERNST&YOUNG SRL (vezető), a Nemzeti Munkaügyi és Szociális Védelmi Tudományos Kutatóintézet (társult) és az SC QURES Quality Research and Support SRL (társult) által létrehozott társulás kötött.

Az értékelés céljai a következők:

- A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program megalapozott irányításának elősegítése és a programszintű, tényeken alapuló döntéshozatal megerősítése;
- Az Európai Bizottságnak benyújtandó **éves és előrehaladási jelentések megerősítése** az értékelési eredmények és az értékelési megállapítások 2022 decemberéig történő jelentésével;
- Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok rendszerén belüli **értékelési kultúra megerősítésének támogatása**, valamint az Európai Bizottság és a **nyilvánosság tájékoztatásának javítása** a 2014-2020-as Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében finanszírozott beavatkozások hatásairól.

A jelen értékelő jelentés a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozik.

Értékelési témák

A projekt célja, hogy felmérje a 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program hozzájárulását a következőkhöz:

- Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok / Technikai Segítségnyújtási Operatív Program, a Nagyszabású Infrastrukturális Operatív Program és a Versenyképességi Operatív program kedvezményezettjei kapacitásainak megerősítése;
- A Strukturális és Beruházási Alapokra/ Műszaki Segítségnyújtási Operatív Programra, a Nagyszabású Infrastrukturális Operatív programra és a Versenyképességi Operatív programra vonatkozó információk terjesztése;
- Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok koordinálása és ellenőrzése;
- A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program, a Nagyszabású Infrastrukturális Operatív Program és a Versenyképességi Operatív program irányítása;
- Az informatikai rendszer funkcionalitása és hatékonysága/eredményessége;
- Az emberi erőforrások hatékonysága és eredményessége az Európai Strukturális és Beruházási Alapok rendszerében.

Az említett területek az "Értékelési témák", és a program beavatkozási logikájához és konkrét célkitűzéseikhez kapcsolódnak, amint azt az alábbi táblázat mutatja.

Táblázat 1. Értékelési Témák

Értékelési Témák	A program konkrét célkitűzése a lefedett területen
1	1.1 Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek a projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásának megerősítése
2	1.2 Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok átláthatóságának és hitelességének biztosítása, valamint az Európai Unió Kohéziós Politikájának szerepe
3	2.1. Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok koordinációjának és végrehajtásának szabályozási, stratégiai és eljárási keretének javítása - a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program, a Nagyszabású Infrastrukturális Operatív Program és a Versenyképességi Operatív

Értékelési Témák	A program konkrét célkitűzése a lefedett területen
	Program egyedi támogatása kivételével.
4	2.1. Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok koordinációjának és végrehajtásának szabályozási, stratégiai és eljárási keretének javítása - a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program, a Nagyszabású Infrastrukturális Operatív Program és a Versenyképességi Operatív Program egyedi támogatásával kapcsolatos tevékenységek.
5	2.2. A Strukturális és Kohéziós Alapokra vonatkozó működőképes és hatékony informatikai rendszer kialakítása és fenntartása, valamint a felhasználók kapacitásának megerősítése.
6	3.1. Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok koordinációs, irányítási és ellenőrzési rendszerében dolgozó személyzet stabilitását, képzettségét és megfelelő motivációját biztosító, továbbfejlesztett humán erőforrás-gazdálkodási politika kidolgozása.

A szerződés négy értékelési évre, 2018-ra, 2019-re, 2021-re és 2023-ra vonatkozik. A feladatmeghatározásnak megfelelően a 2018. évi értékelési jelentés hat értékelési témára terjedt ki. **Ez a jelentés**, amely a második értékeléshez kapcsolódik, csak **az első két értékelési témát tárgyalja**, az alábbiakban részletezettek szerint.

Értékelési kérdések

Ebben a jelentésben tárgyalt két értékelési téma mindegyikére vonatkozóan egy sor általános értékelési kérdéssel foglalkoztunk:

- A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében finanszírozott beavatkozások hatékonysága a tervezett célok eléréséhez képest (azaz az eredmény- és azonnali megvalósítási mutatókkal mérve);
- A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program konkrét célkitűzései terén elért előrehaladás, a Program beavatkozási logikájában meghatározottak szerint (lásd az 1. táblázatot);
- A megfigyelt előrehaladás milyen mértékben kapcsolódik a 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében finanszírozott projektekhez;
- A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében finanszírozott projektek a Program beavatkozási logikájában meghatározottaktól eltérő, nem szándékolt pozitív vagy negatív hatásokat váltanak ki;
- Annak valószínűsége, hogy a megfigyelt fejlődés és a nem szándékolt hatások a program befejezése után is fennmaradnak;
- Az előrehaladást elősegítő/megakadályozó mechanizmusok vagy háttértényezők megléte és a nem szándékolt hatások.

A feladatmeghatározásban kért Általános Értékelési Kérdéseken túlmenően a Szolgáltató erre az értékelési ciklusra egy További Értékelési Kérdést javasolt, amely mindkét témakörre vonatkozik, és a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program beavatkozásaira és a kapcsolódó végrehajtási mechanizmusokra vonatkozó bevált gyakorlatok meglétére vonatkozik.

A jelentés célja, hogy választ adjon az Értékelési Kérdésekre, valamint áttekintést adjon az értékeléshez szükséges adatgyűjtési tevékenység állásáról, az információk hozzáférhetőségének meglévő korlátain belül.

A jelentés jelen változata az Értékelési Irányítóbizottság 2019.12.16-i ülésén jóváhagyott Értékelési Módszertanon és a 2020.05.22-én kelt Finanszírozási Szerződés 2. sz. kiegészítő okmánya keretében frissített általános végrehajtási ütemterven alapul. **A jelen Értékelési Jelentés viszonyítási ideje (cut-off date) 2020.12.31.**

Adatgyűjtési módszerek

Az Értékelési Kérdések megválaszolása érdekében az alkalmazott módszertani megközelítés az egyes Értékelési Témák sajátosságaitól függően minőségi és mennyiségi adatgyűjtési módszerek és eszközök

UNIUNEA EUROPEANĂ

kombinációjára épült. Ezek hozzájárultak az Értékelési Kérdésekre vonatkozó szilárd, megbízható következtetések megfogalmazásához.

Az alkalmazott módszertani megközelítés összetett volt, magában foglalta az elméleten alapuló értékelési módszerek, a hatás-önértékelési módszerek és esettanulmányok alkalmazását, kiegészítve más kutatási módszerekkel, azaz irodalmi áttekintéssel, irodalomkutatással (programozási és végrehajtási dokumentumok program- és projektszinten), az Operatív Program szintjén finanszírozott projektekre vonatkozó adminisztratív adatok elemzésével, valamint olyan adatokkal, amelyek nem szándékolt hatásokra vagy egyes hatások fenntarthatóságára utalhatnak. A szakirodalmi áttekintés segítette kiemelni a lehetséges hatások típusait, azokat a tényezőket és mechanizmusokat, amelyek révén a várt (tervezett) hatások bekövetkeztek, valamint a hatások megjelenését fokozó vagy közvetítő külső tényezőket.

Az információk háromszögelésének érdekében az adatokat további gyűjtési módszerekkel gyűjtötték, nevezetesen:

- Felmérés (1) a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében finanszírozott beavatkozásokat irányító/irányított projektmenedzsereknek;
- Felmérés (2) a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program 1.1. Egyedi Célkitűzése keretében finanszírozott horizontális és/vagy egyedi képzési tevékenységekben részt vevő személyek körében;
- A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Európai Strukturális és Beruházási Alapok kedvezményezettjeinek címzett Felmérés (3).

A felmérésekben gyűjtött válaszok szintje biztosította a reprezentativitást.

A fenti módszerek alkalmazásával kapott eredmények kiegészítése érdekében két célcsoportot alakítottak ki, amelyek céljai pontosan meghatározottak voltak, nevezetesen:

- Minden egyes értékelési témakörben egy célcsoport az azonosított mechanizmusok vagy a fejlődést elősegítő/akadályozó és a váratlan hatásokat kiváltó tényezők elemzésére;
- Értékelési témánként egy-egy célcsoport az e jelentésben szereplő értékelések előzetes megállapításainak validálására.

Az elemzés szisztematikus rendszerezéséhez az érdekelt felek elemzési mátrixát használták.

A felmerült kihívások és megoldások

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program második értékelése a 2014-2020-as időszakban a program végrehajtásának eredményeként bekövetkezett fejleményeket elemzi.

A program végrehajtásának korlátozott szintje jelentette az első kihívást a program fő hatásainak, fenntarthatóságának és az e hatások elérését elősegítő/megakadályozó mechanizmusok meglétének értékeléséhez. Bármely összetett program hatásai láthatóak és alkalmasak a megbízható értékelésre, ha a finanszírozott beavatkozások reprezentatív száma befejeződött. A 2014-2020 közötti időszakban a program keretében finanszírozott összes projekt mintegy 40%-a (azaz 126 projektből 50) befejeződött. A program végrehajtásának szintje lehetővé tette az értékelő csoport számára, hogy felmérje a tevékenységek helyzetét (pl. a tervezett tevékenységek és az előrehaladási mutatók megvalósulásának szintje). A 2020. december 31-én látható eredményeket is megvitatták az érdekelt felekkel, és elemezték, hogy milyen feltételek mellett érhető el a várt eredmények. Ezen értékelési gyakorlat eredményeit és következtetéseit ellenőrzik, és a következő két értékelési ciklusba beépítik.

Az értékelő csoport számára kihívást jelentett az is, hogy a projektvezetők csak korlátozott számban tudtak részt venni az esettanulmányokhoz szervezett interjúkban. Szintén emiatt késett a program 1.2.1. intézkedésének közvetlen kedvezményezettjeitől származó adatok gyűjtése. Az összes érdekelt fél véleményének összegyűjtésének megkönnyítése érdekében telefonos interjúkat terveztek a megcélzott érdekelt felekkel, elérhetőségük függvényében, azzal a lehetőséggel, hogy az interjúvezetőkben szereplő

UNIUNEA EUROPEANĂ

kérdésekre adott válaszokat írásban részletezzék. Az Európai Beruházási és Projektek Minisztériuma Programozási és Rendszerkoordinációs Főigazgatóságának Programértékelési Irodája, valamint a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program Irányító Hatóságának vezetősége szintén támogatta az adatgyűjtési megközelítést az érintett érdekelt feleknek szóló, a megbeszélésekhez szükséges támogató levelekkel, valamint a szervezett célcsoportokban való részvétel ösztönzésével.

Az összes érdekelt fél védelme és a Covid-19 fertőzés terjedésének kockázatának kiküszöbölése érdekében 2020. március 16-tól országos szinten elrendelt vészhelyzeti és riasztási állapotok bevezetését követően elfogadott intézkedések végrehajtása megakadályozta egyes tevékenységek (pl. tanulmányutak, tájékoztató rendezvények, fizikai jelenlétet igénylő képzések) eredetileg tervezett végrehajtását.

A felmérések információt szolgáltattak az elemzésekhez, és a válaszadók száma megfelel az eredmények elvárt pontosságának (részletek a 2. mellékletben). Egyes kérdések és a válaszadók egyes kategóriái esetében a válaszok száma alacsony, 50 válasz alatt van, ez esetben nem készültek statisztikai értelmezések, csak a válaszok tipológiáját szemléltettük.

A módszertan nem irányozta elő a 18 év feletti lakosság felmérését ezen értékelési gyakorlathoz. Így a 2020 februárjában gyűjtött adatokat használták fel a lakosság Európai Strukturális és Beruházási Alapokkal kapcsolatos tájékozottságának kiszámításához.

A közvetlen megvalósítási mutatók esetében az elemzés a 2020. december 31-ig jelentett mutatókon alapult. Az esettanulmányokkal készített interjúk szerint előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a bejelentett előrehaladás és az eddigi előrehaladás állapota eltérhet, mivel az eredmény- és közvetlen megvalósítási mutatók tekintetében elért előrehaladást az értékelés alapdátuma után jelentették az irányító hatóságnak, vagy egyes esetekben még nem jelentették. Az indikátorértékeket a szerződés keretében végzett későbbi értékelések során nyomon követik és elemzik.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program által finanszírozott beavatkozások hatékonysága

2020.12.31-én a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében szerződött projektek száma 126, amelyek összértéke az állami költségvetésből mintegy 1,44 milliárd lej. A kedvezményezettek részére teljesített kifizetések összege megközelítőleg 927 millió lej. Így a végrehajtási arány 64,2%, ami a 2019 végén regisztrált értékhez képest növekedést mutat a következő táblázat adatai szerint.

Táblázat 2. A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében nyújtott finanszírozás összege RON-ban, Prioritási Területek és Egyedi Célkitűzések szerint részletezve, 2020.12.31. összevetve 2019.11.30..

PT / E.C..	2019.11.30-án megítélt finanszírozás	2019.11.30. teljesített kifizetések	2020.12.31-én megítélt finanszírozás	2020.12.30. teljesített kifizetések	Kivitelezési arány (%) 2019.11.30-án	Kivitelezési arány (%) 2020.12.31-én
PT 1	236.643.202,7	41.710.497,9	235.484.502,3	74.674.909,6	17,6%	31,7%
E.C. 1.1	187.394.288,1	39.378.285,1	196.173.130,5	65.611.279,5	21,0%	33,4%
E.C. 1.2	49.248.914,6	2.332.212,8	39.311.371,8	9.063.630	4,7%	23,1%
PT 2	313.664.170,3	100.118.611,8	438.442.939	155.558.711	31,9%	35,5%
E.C. 2.1	295.466.441,2	92.373.661,9	371.253.969,2	146.799.327,3	31,3%	39,5%
E.C. 2.2	18.197.729,1	7.744.949,9	67.188.969,7	8.759.383,7	42,6%	13,0%
PT 3	801.566.117,6	515.268.746,8	769.941.724,9	696.914.225,4	64,3%	90,5%
E.C. 3.1	801.566.117,6	515.268.746,8	769.941.724,9	696.914.225,4	64,3%	90,5%
Összesen	1.351.873.490,5	657.097.856,5	1.443.869.166,2	927.147.846	48,6%	64,2%

Forrás: a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program projektjeinek listája 2019.11.30-án és 2020.12.31-én, amelyet a Beruházási és Európai Projektek Minisztériuma bocsátott rendelkezésre.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Az 1.1. Egyedi Célkitűzés keretében finanszírozott beavatkozások hatékonysága összhangban van az eddig szerződésben foglalt 16 projekt végrehajtásának állapotával, amelyek közül csak ötöt fejeztek be. A végrehajtási arány 33,4%, ami a 2019 végén mért értékhez képest emelkedett, és összhangban van azzal a ténnyel, hogy a végrehajtás alatt álló beavatkozások többsége körülbelül a végrehajtási időszak felénél tart. A beavatkozások hatékonyságára vonatkozóan azonban nem lehet határozott következtetést levonni, mivel nem állnak rendelkezésre olyan közbenső célok, amelyek megkönnyíthetnék az előrehaladás nyomon követését. A mutatók teljesítési szintjének elemzése azt mutatja, hogy ebben az időszakban előrelépés történt, de fennáll a veszélye annak, hogy a programozási dokumentumokban kitűzött célok nem teljesülnek, tekintettel a még végrehajtás alatt álló projektek számára és a tevékenységek 2020-2023-as időszakra való koncentrálására.

A 2.2. Egyedi Célkitűzés szerinti kifizetések teljesítési aránya és az előrehaladási mutatók teljesítési szintje a tervezett szint alatt van. Bár néhány késedelmet sikerült behozni, a Covid-19 világjárvány miatt bevezetett korlátozások további késedelmeket eredményeztek, és a finanszírozási szerződések meghosszabbítását tették szükségessé. Az ezen Egyedi Célkitűzés keretében szerződött nyolc projektből kettő befejeződött. A végrehajtási arány elmarad a program átlagos végrehajtási arányától, és az öt kimeneti mutató közül három esetében nem történt előrelépés. Jelentős a kockázata annak, hogy e három mutató esetében a tervezett célértékeket nem éri el a végrehajtási időszak végére. Bár történtek erőfeszítések e kockázatok mérséklésére, a finanszírozott beavatkozások jelentős késedelmet szenvedtek a Covid-19 világjárvány miatt bevezetett korlátozások és az adminisztratív szűk keresztmetszetek miatt.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program Egyedi Célkitűzéseivel kapcsolatban a célterületeken, ágazatokban és csoportokban elért eredmények.

Az elemzés megállapította, hogy a program Egyedi Célkitűzéseinek megvalósítása felé tett előrehaladás bizonyított.

Összességében az elemzés azt jelzi, hogy az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek a projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó képességei növekedtek. A stratégiai hatással bíró, minőségi projektjavaslatok azonosítására és előkészítésére vonatkozó megnövekedett kapacitásokról alkotott pozitív megítélésüket megerősíti a szerződéses projektek sikerességének megnövekedett aránya a benyújtott pályázatok számához viszonyítva, azaz a szerződéses projektek teljes támogatható és átlagos értéke. A sikerességi arány növekedése egyértelműen jelzi, hogy a minőségi projektjavaslatok elkészítésének képessége nőtt. A szerződéses összegek növekedése arra utal, hogy a benyújtott projektek összetettebbek, és így nagyobb stratégiai hatást fejtenek ki.

Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek hatékony végrehajtásának képességében is javulást tapasztaltak. Az előrelépés különösen a kedvezményezett szervezetek szintjén az irányítási és ellenőrzési rendszerek és a végrehajtott projektek szintjén az irányítási és ellenőrzési rendszerek integrációja, valamint a projekt végrehajtásában részt vevő emberi erőforrások irányításának képessége tekintetében tapasztalható. Ezek a pozitív vélemények azonban részben tükröződnek az operatív programok keretében szerződött projektek végrehajtásának mértékére vonatkozó mennyiségi adatokban. A végrehajtás szintje 2020 végén alacsonyabb, mint 2013 végén. Nagy a valószínűsége azonban annak, hogy a Covid-19 világjárvány kapcsán elfogadott intézkedések befolyásolták a tervezett projekttevékenységek végrehajtását, és így a visszatérítési igényeket is.

Másrészt az 1.2. Egyedi Célkitűzés tekintetében a programozási időszak kezdete óta előrelépés figyelhető meg a polgárok tájékoztatásának és tudatosságának szintje tekintetében. A partnerségi kultúra tekintetében nehéz azonosítani és értékelni az előrehaladást, mivel programszinten nincs erre vonatkozó mutató, és a részvétel a különböző kontextuális tényezők függvényében változhat. Ezen túlmenően megjegyezték, hogy a szociális partnerek nem biztosítják a stabil képviseletet, gyakran előfordulnak késedelmek a konzultációs folyamatokban, és így a folyamat folyamatosságára sérül. Az 1.2. Egyedi Célkitűzés tekintetében megfigyelhető előrehaladás kevésbé nyilvánvaló, mint az 1.1. Egyedi Célkitűzés esetében.

Az észlelt fejlődés a programnak tulajdonítható mértéke

UNIUNEA EUROPEANĂ

Az elemzést követően az azonosított bizonyítékok azt mutatják, hogy a fent említett előrehaladás összhangban van a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program Egyedi Célkitűzéseivel, és nagyrészt a finanszírozott beavatkozásoknak köszönhető.

A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program például jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjei növeljék a projektek előkészítésének és végrehajtásának képességét. Az összegyűjtött vélemények és az elemzett esettanulmányok alapján bizonyítékot találtak arra, hogy a támogatott tevékenységek különösen a **projektvégrehajtás hatékonyságának növelése** tekintetében támogatták a kedvezményezetteket. Ebből a szempontból elsősorban a végrehajtott projektek szintjén az irányítási és ellenőrzési rendszerek és a kedvezményezettek szintjén működő rendszerek integrációjában, azaz a projektek végrehajtásában részt vevő emberi erőforrások kezelésének kapacitásbővítésében figyelhető meg javulás. **A stratégiai hatású, minőségi projektjavaslatok azonosítására és előkészítésére irányuló kapacitás** tekintetében a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program különösen hozzájárult a kedvezményezettek finanszírozási lehetőségek azonosítására és az azokhoz való hozzáférésre vonatkozó kapacitásának növeléséhez. Bár nem lehet pontosan számszerűsíteni, hogy a program milyen mértékben járult hozzá a projektek minőségének és stratégiai hatásának növeléséhez, tekintettel a projektek végrehajtásának szakaszára, bizonyíték van arra, hogy a készségek e tekintetben is növekedtek.

A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program hozzájárulása az 1.1. Egyedi Célkitűzés esetében jobban látható, mint az 1.2. Egyedi Célkitűzés esetében. Az 1.2. Egyedi Célkitűzés esetében megállapítást nyert, hogy a tájékoztatási és terjesztési intézkedések végrehajtásában továbbra is fennállnak a szűk keresztmetszetek. A várakozásoktól elmaradó előrehaladás nem elegendő ahhoz, hogy az **EU által finanszírozott projektek ismertségének növeléséhez** való megfigyelhető hozzájárulásról beszélhessünk, különösen azért, mert más operatív programok által finanszírozott kiegészítő tájékoztatási tevékenységek is voltak. Másrészt a korlátozott előrehaladás ellenére a program **a partnerségi keret** és a logisztikai támogatás megerősítésével hozzájárult a partnerek aktív részvételéhez. A hozzájárulás azonban mérsékelt volt, mivel a Covid-19 világjárvány okozta utazási és fizikai interakciós korlátozások miatt számos tervezett tevékenységet nem lehetett végrehajtani.

Ezenkívül, mivel a tervezett tevékenységek többsége a végrehajtás utolsó három évére koncentrálódik, fennáll annak a kockázata, hogy a programozási időszak végére, 2023-ra nem lesz látható az összes várt hatás.

Nem szándékolt hatások megléte

A végrehajtás még nem túl előrehaladott szintje miatt a nem szándékolt hatások értékelése korai. Az esettanulmányok elemzése azonban már azonosított néhány példát a nem szándékolt hatásokra.

Az 1.1. Egyedi Célkitűzés végrehajtásának nem szándékolt hatásainak túlnyomó többsége a képzési tevékenységeket is magában foglaló projektekben jelentkezett, és ezek nagyrészt pozitívak voltak (pl. a különböző intézmények és területek embereivel való jobb együttműködés és kommunikáció, valamint új ötletek elsajátítása a különböző tevékenységi területeken). Ez a megállapítás azonban azt mutatja, hogy a nem szándékolt hatások szorosan kapcsolódnak a végrehajtott beavatkozások típusaihoz.

Másrészt az 1.2. Egyedi Célkitűzés esetében a Covid-19 világjárvány nyomást gyakorolt arra, hogy a hagyományos információs és kommunikációs módszereket az interneten keresztül történő távoli kommunikációval váltsák fel. Ennek pozitív hatásai voltak a tájékoztatás és az események hatékonyságának és hozzáférhetőségének növelésében, de negatív hatásai is: elégedetlenséget váltott ki, amikor a célcsoportok nem rendelkeznek digitális készségekkel és nem ismerik a digitális eszközöket, vagy amikor a megközelítés nem alkalmazkodott kellőképpen az online környezethez.

A hatások fenntarthatósága

A beavatkozások által elért hatások fenntarthatóságának megfigyelése és elemzése szorosan összefügg a végrehajtás szakaszával. Ezért ebben a szakaszban még korai lenne következtetést megfogalmazni, mivel a legtöbb szerződéses projekt még a végrehajtási szakaszban van.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Megállapítható azonban, hogy az 1.1. Egyedi Célkitűzés esetében a hatások fenntarthatósága szorosan összefügg a finanszírozott és végrehajtott beavatkozások típusával. A tudásátadással kapcsolatos tevékenységeket például olyan tényezők befolyásolják, mint a képzésben résztvevők által végzett munka típusa és a képzés által érintett területeken bekövetkezett változások (jogszabályi változások, eljárások változása stb.). A szerződéses alkalmazottak bérköltségeit finanszírozó beavatkozások hatása csak korlátozottan fenntartható, mivel a szerződéses alkalmazottak a beavatkozás befejezése után nem dolgoznak tovább.

Az 1.2. Egyedi Célkitűzés esetében a Covid-19 világvárvány miatt bevezetett korlátozások súlyosan befolyásolták a tervezett tevékenységek végrehajtását, és így a fenntartható hatások megfigyelésének lehetőségét. A projekttevékenységek blokkolása nem tette lehetővé a korábbi projektek egyes eredményeinek további felhasználását. A fenntarthatósági potenciállal rendelkező termékek példáit azonban meg lehetett határozni. Például az Európai Strukturális és Beruházási Alapok partnerségi struktúráiban a szociális partnerek kiválasztásának módszertana képezheti a szociális partnerek koordinációjának és támogatásának alapját a beavatkozások végrehajtása során. Ez hozzájárul a létrehozott struktúrák fenntartható működéséhez. Ezt a fenntarthatósági potenciált a partnerségi struktúrák működésére vonatkozó adatok alapján a jövőbeli értékelések során elemezni fogják.

A hatásokat elősegítő/megelőző mechanizmusok és azok legfontosabb kontextuális jellemzői

Az előző értékeléshez képest a fő újdonság és egyben a tervezett tevékenységek végrehajtását és az 1.1. Egyedi Célkitűzés szerinti várt hatások elérését befolyásoló tényező a Covid-19 világvárvány. A hatóságok által előírt korlátozások például már nem tették lehetővé tanulmányutak, tájékoztató rendezvények vagy képzések szervezését, legalábbis nem a projekt által eredetileg előirányzott formában. Másrészt az előző értékelés során is megfigyelt erős befolyásoló tényező a jogszabályi és intézményi stabilitás/instabilitás, mind a tudásátadási tevékenységeket tartalmazó projektek esetében (ahol ez a tényező elsősorban a beavatkozások fenntarthatóságát befolyásolja), mind az egyéb típusú támogatást nyújtó projektek esetében (ahol ez a tényező megkönnyítheti vagy megakadályozhatja bizonyos tevékenységek végrehajtását).

Az 1.2. Egyedi Célkitűzés végrehajtását befolyásoló mechanizmusok tekintetében a beavatkozások végrehajtását és a hatások elérését befolyásolta az eredeti stratégiai elképzelés elvesztése és az új elképzelés tisztázatlansága, a kiegészítő intézkedéseket nyújtó érdekelt felek elégtelen bevonása, miközben saját kedvezményezettjeik és célközönségük tájékoztatásának hatásait élvezték. A Covid-19 válság által felerősített adminisztratív szűk keresztmetszetek a mechanizmus működési szintű szűk keresztmetszeteihez vezettek. Az 1.2.2. cselekvés sajátos tényezője, hogy alkalmazkodik a szociális partnerek saját igényeihez, akiket nagyfokú heterogenitás jellemez. Bár az adminisztratív nehézségek szűk keresztmetszeteket okoztak a végrehajtásban, az értékelés szerint a szociális partnerek igényei jól ismertek, ami megteremti a jövőbeli intézkedések hatékonyságának előfeltételeit.

A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program beavatkozásainak és a kapcsolódó végrehajtási mechanizmusoknak a bevált gyakorlatai

Az 1.1. Egyedi Célkitűzés keretében azonosított bevált gyakorlatok példái hozzájárulnak a projektvégrehajtási eljárások hatékonyságához (pl. rugalmas cselekvési tervek kidolgozása, a tevékenységek előre tervezése), valamint a projekttevékenységek és célkitűzések koherenciájához a kedvezményezett intézmény szintjén (pl. egyetlen, az adott terület összes projektjét áttekintő csoport meghatározása).

Az 1.2. Egyedi Célkitűzés keretében az intézkedések végrehajtásának tapasztalataiból kitűnik az 1.2.2. intézkedés jó gyakorlatának példája. A projekt második komponensén keresztül rendelkezésre álló technikai segítségnyújtási ajánlatot a 2021-2027-es partnerségi struktúrák átlátható partnerkiválasztási eljárásának kialakítására használták fel. A támogatás felhasználásának módja biztosította egyrészt egy fenntartható termék létrehozását (amely tovább használható), másrészt pedig azt, hogy a tanácsadóknak az eljárás létrehozásával átvett szakértelme beépüljön a Programozási és Koordinációs Főigazgatóság programozási és koordinációs rendszerébe, megerősítve annak kapacitását a partnerségi struktúrák további irányítására. A megkérdozett szociális partnerek véleménye megerősíti, hogy elégedettek ezzel a

UNIUNEA EUROPEANĂ

megközelítéssel, amely hozzáadott értéket képvisel az előző programozási időszakban tapasztalt partnerségi folyamatokhoz.

Következtetések és javaslatok

A fő következtetés az, hogy a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program hozzájárult a 2014-2020-as időszakban elért eredményekhez, amelyek az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek a projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásának megerősítését szolgálják. Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok átláthatóságának és hitelességének biztosítása, valamint az EU Kohéziós Politikájának szerepe szempontjából a Technikai Segítségnyújtási Operatív Program hatása korlátozott. A finanszírozott beavatkozásoknak csekély hatásait azonosították, különösen az Európai Strukturális és Beruházási Alapok partnerségi kultúrájának megerősítése tekintetében, de a megfigyelt előrehaladás elmarad a várt szinttől, mivel a beavatkozások végrehajtását számos tényező befolyásolja, mind a program végrehajtásához kapcsolódóan, mind pedig külső kontextuális tényezők miatt.

Másrészt azonosították azokat a beavatkozási területeket, amelyeken javítani lehet. Ami például az **Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek a projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó képességét illeti**, a stratégiai szempontból a fő ajánlások a következőkre vonatkoznak: (i) a program- és projektellenőrzési keret javítása a fizikai és pénzügyi előrehaladási mutatókra vonatkozó közbenső célok bevezetésével, valamint (ii) olyan projektek meghatározása, amelyek különösen az EFA kedvezményezettjeit, a magán- és kormányzati szektort célozzák meg.

A végrehajtás szempontjából a tudásátadási projektek esetében alkalmazható ajánlás a képzési szükségletelemzés elvégzése, különös figyelmet fordítva arra, hogy a beavatkozás hatékonyságának és fenntarthatóságának növelése érdekében milyen gyakorisággal kerüljön sor a képzésre. Ily módon ellensúlyozni lehetne a jogszabályi/eljárási változások hatásait.

Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok átláthatóságának és hitelességének biztosítása, valamint az Európai Unió Kohéziós Politikájának szerepe tekintetében a fő stratégiai ajánlások a következők: az Európai Strukturális és Beruházási Alapok stratégiai kommunikációs jövőképének újrafogalmazása az összes Operatív Program területileg illetékes hatóságainak bevonásával és hozzájárulásával, és ezt követően a Nemzeti Információs Központ projekt újragondolása, amely projekt gyakorlatilag megvalósítja ezt a stratégiai jövőképet a jelenlegi programozási időszak hátralévő részében és a jövőben.

A program végrehajtásával kapcsolatban a következő ajánlások születtek:

- A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program Irányító Hatóságának a Tájékoztatás, az Átláthatóság és a Társadalmi Párbeszéd Főigazgatóságával együtt közös cselekvési tervet kell készítenie az új kommunikációs stratégia operacionalizálására és az 1.2.2. Egyedi Célkitűzés 1.2.1. intézkedésének átültetésére, elsőbbséget biztosítva (i) a felülvizsgált Nemzeti Információs Központ projekt reális határidőkkel történő végrehajtásának, (ii) a program mutató céljainak frissítéseének, (iii) a várt hatások elérésének és az 1.2. Egyedi Célkitűzésben megfogalmazott igények kielégítésének;
- Rugalmasabb, kevésbé előíró jellegű tervek elfogadása a folyamatok és módszerek tekintetében. Ezek így lehetővé tehetik az egyedi feltételekhez való alkalmazkodást, a végrehajtás során azonosított új módszerek, technikák és eszközök integrálását, amelyek hozzáadott értéket képviselnek az eredményekhez. Ez az ajánlás a jövőbeli programozási időszakra vonatkozik, azaz a projektfelhívások és a kapcsolódó dokumentumok koncepciójára;
- A szociális partnereknek nyújtott támogatási tevékenységek folytatása, a sajátos igényeiknek megfelelő támogatási formák kidolgozása, beleértve a következőket: (i) a partnerségi kultúra fejlesztésére és a partnereknek az Európai Strukturális és Beruházási Alapok irányításába való bevonására szánt webalapú távkommunikációs eszköz létrehozása és gyakorlatba ültetése. Az eszközt be kell illeszteni az Európai Strukturális és Beruházási Alapok és a kapcsolódó eszközök kommunikációs stratégiájába, hogy ne új eszköznek tekintsék, (ii) a kommunikáció folyamatosságához szükséges emberi erőforrások biztosítása, beleértve a speciális szakértelmet,

UNIUNEA EUROPEANĂ

például az online kommunikáció megkönnyítése terén, valamint az egyes területekre vonatkozó speciális szakértelmet, (iii) a konzultáció formáinak diverzifikálása, a konkrét érdekeltekhez, a helyszínhez és a területi szinthez igazodva, ahol működnek, beleértve a hagyományos módszereket kiegészítő innovatív módszereket, amelyek a szociális partnerek érdeklődését kelthetik fel a dinamikus, innovatív területeken, (iv) az információkhoz, a vonatkozó tapasztalatokhoz való hozzáférés megkönnyítése, amelyek segíthetik a konzultáció témájának és kontextusának megértését (pl. előkészítő összefoglaló dokumentumok készítése, mint például a téma szempontjából releváns értékelésekből levont tanulságok összefoglalása).